

Brussel, 20.9.2022
C(2022) 6759 final

STANDPUNT VAN DE COMMISSIE
overeenkomstig artikel 43 van het Euratom-Verdrag

van 20.9.2022

**betreffende een nieuwe installatie voor de veilige ontsmetting en ontmanteling van
opslagtanks in gebouwen 105x/122x op locatie NIRAS 1 in Dessel (België)**

(Slechts de teksten in de Nederlandse en de Franse taal zijn authentiek)

IM

21. 10. 2022

Permanente Vertegenwoordiging van België
bij de Europese Unie

Belliardstraat 65
1040 Brussel
T+ 32 (0)2 233 21 11
europeanunion.diplomatie.belgium.be
Uw contactpersoon: Sam LAMSENS

Mevrouw Tinne van der Straeten
Minister van Energie
Finance Tower
Kruidtuinlaan 50/156 - 8ste verdieping
1000 Brussel

Uw bericht van

Uw referentie

Onze referentie

Datum

20221003/01331

te vermelden in elke briefwisseling

17 OKT. 2022

Betreft: Standpunt van de Commissie overeenkomstig artikel 43 van het Euratom-Verdrag van 20.9.2022 betreffende een nieuwe installatie voor de veilige ontsmetting en ontmanteling van opslagtanks in gebouwen 105x/122x op locatie NIRAS 1 in Dessel (België)

Mevrouw de Minister,

Ik heb het genoegen om u als bijlage enkele documenten over te maken van het Europese Commissie, met betrekking tot het bovengenoemde onderwerp.

Hoogachtend,

Willem van de Voorde
Pemanent Vertegenwoordiger

Bijlage: 2

Standpunt van de Commissie FR+ NL

Cc: Cab. Verlinden; FANC.

Uw contactpersoon: Sam LAMSENS
Tel: +32 (0)2 233 21 11 - E-mail: Sam.LAMSENS@diplobel.fed.be

.be

STANDPUNT VAN DE COMMISSIE
overeenkomstig artikel 43 van het Euratom-Verdrag

van 20.9.2022

betreffende een nieuwe installatie voor de veilige ontsmetting en ontmanteling van opslagtanks in gebouwen 105x/122x op locatie NIRAS 1 in Dessel (België)

(Slechts de teksten in de Nederlandse en de Franse taal zijn authentiek)

1. PROCEDURE

1. Overeenkomstig artikel 41 van het Euratom-Verdrag heeft de Nationale instelling voor radioactief afval en verrijkte splijtstoffen (NIRAS, de investeerder) bij brief van 6 december 2019 de Europese Commissie in kennis gesteld van een investeringsproject (“het project”) betreffende een nieuwe installatie voor de veilige ontsmetting en ontmanteling van opslagtanks in gebouwen 105x/122x op locatie NIRAS 1 in Dessel (België).
2. Alle aspecten van het investeringsproject waar de investeerder de Commissie van in kennis heeft gesteld en die in verband staan met de doelstellingen van het Euratom-Verdrag, werden onderzocht door een interne werkgroep van de Commissie en zijn door de Commissie besproken met de investeerder overeenkomstig artikel 43 van het Euratom-Verdrag.
3. ~~Op basis van de verstrekte informatie is de onderstaande beoordeling uitgevoerd overeenkomstig het Euratom-Verdrag, onverminderd eventuele aanvullende beoordelingen op grond van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en de verplichtingen die daaruit en uit het afgeleide recht voortvloeien¹. Onderstaande beoordeling laat dus de toepassing van onder andere de EU-regels inzake overheidsopdrachten of de EU-mededingingsregels onverlet en vormt geen goedkeuring op grond van de EU-staatsteunregels.~~

2. ACHTERGROND

1. De experimentele opwerkingsinstallatie Eurochemic² was van 1958 tot 1975 een innovatieve proefopwerkingsinstallatie die verbruikte splijtstof opwerkte op industriële schaal. De Eurochemic-installaties werden in de jaren 80 geleidelijk overgenomen door gastland België.

¹ Krachtens het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie moeten bijvoorbeeld de milieuaspecten verder worden geanalyseerd. De Commissie wil in dat verband de aandacht vestigen op Richtlijn 2011/92/EU betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (PB L 26 van 28.1.2012, blz. 1), zoals gewijzigd bij Richtlijn 2014/52/EU (PB L 124 van 25.4.2014, blz. 1). Wanneer plannen of projecten gepland zijn in Natura 2000-gebieden of waarschijnlijk significante gevolgen zullen hebben voor die gebieden, bevat Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (“habitatrichtlijn”) bovendien aanvullende eisen, met name in artikel 6.

² Eurochemic staat voor Europese Maatschappij voor de chemische bewerking van bestraalde reactorbrandstof, en wordt beheerd door een gemeenschappelijke onderneming van 13 Europese landen onder auspiciën van de OESO/NEA.

2. Na de sluiting werd Eurochemic de eerste civiele nucleaire opwerkingsinstallatie die ontmanteld is. Belgoprocess, de onderneming die de ontmanteling sinds 1980 uitvoert, is in 1986 een dochteronderneming van NIRAS geworden.
3. NIRAS is verantwoordelijk voor het beheer van radioactief afval in België en ontwikkelt oplossingen voor het veilige beheer van al het radioactieve afval in België, nu en in de toekomst, met oog voor mens en milieu³.
4. NIRAS is een overheidsinstantie met rechtspersoonlijkheid. Haar opdrachten en de werkingsmodaliteiten zijn vastgelegd in de wet van 8 augustus 1980, artikel 179, § 2, en het koninklijk besluit van 30 maart 1981⁴. Zij wordt gecontroleerd door de ministers die bevoegd zijn voor energie en de economie. Ieder jaar wordt een verslag over de bedrijvigheid aan het parlement voorgelegd.
5. NIRAS is de enige instantie in België die is aangewezen om het langetermijnbeheer van radioactief afval te waarborgen. Zij kan haar opdracht voor het beheer van radioactief afval en andere opdrachten uitvoeren met eigen middelen en eveneens de uitvoering ervan overlaten aan derden onder haar verantwoordelijkheid.
6. In België verwerkt Belgoprocess radioactieve afvalstoffen die afkomstig zijn van kerncentrales, ziekenhuizen, laboratoria en industriële producenten. Belgoprocess staat ook in voor de verwerking en conditionering van niet-geconditioneerd radioactief afval dat door NIRAS is overgenomen, voor de opslag van geconditioneerd en niet-geconditioneerd afval en voor de ontmanteling, sanering en demontage van buiten gebruik gestelde installaties en gebouwen.
7. Belgoprocess bezit opslaggebouwen voor laagactief geconditioneerd afval, middelactief geconditioneerd afval, hoogactief verglaasd afval, en door alfastraling besmet afval.
8. Conform Richtlijn 2011/70/Euratom van de Raad⁵ vergt radioactief afval, met inbegrip van verbruikte splijtstof die als afval wordt beschouwd, langdurige inkapseling en isolatie van de mens en het levend milieu. De specifieke aard ervan, namelijk dat het radionucliden bevat, vereist dat er maatregelen worden genomen om de gezondheid van mens en milieu te beschermen tegen de gevaren van ioniserende straling, inclusief berging in aangepaste faciliteiten als eindpunt. Opslag van radioactief afval, inclusief opslag op lange termijn, is een tijdelijke oplossing die geen alternatief vormt voor berging.
9. De beheersactiviteiten op korte en middellange van NIRAS zijn een onderdeel van een nationaal beleid van gecentraliseerd, veilig beheer op locatie 1 van Belgoprocess in Dessel. Om de veilige tijdelijke opslag van radioactief afval te blijven garanderen, wordt een uitbreiding van de opslagcapaciteit voorzien.

³ Koninklijk besluit van 30 maart 1981 houdende bepaling van de opdrachten en de werkingsmodaliteiten van de openbare instelling voor het beheer van radioactief afval en splijtstoffen.

⁴ Belgisch Staatsblad, 1980; Belgisch Staatsblad, 1981.

⁵ Richtlijn 2011/70/Euratom van de Raad van 19 juli 2011 tot vaststelling van een communautair kader voor een verantwoord en veilig beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval (PB L 199 van 2.8.2011).

10. Bij de exploitatie van de voormalige opwerkingsfabriek (Eurochemic) werden hoogactieve vloeibare effluenten, in afwachting van verglazing, tijdelijk in tanks opgeslagen. Nadat deze tanks gespoeld waren, bleven er op de bodem aanzienlijke hoeveelheden radioactief restmateriaal over. Deze tanks bevinden zich in de gebouwen 105X en 122X op locatie NIRAS 1 in Dessel.
11. Het aangemelde project heeft betrekking op de bouw van nieuw gebouw 170X, waarin de bestaande gebouwen 105X en 122X zullen worden geïntegreerd. Het nieuwe gebouw 170X wordt zo ontworpen dat de opslagtanks veilig kunnen worden ontsmet en ontmanteld en dat de gebouwen 105X en 122X vervolgens kunnen worden ontmanteld. Het nieuwe gebouw 170X zal niet worden hergebruikt, maar zal ook worden ontsmet en daarna volledig worden ontmanteld. Al deze gebouwen worden door Belgoproces geëxploiteerd.

3. BESCHRIJVING VAN HET INVESTERINGSPROJECT

De voornaamste kenmerken van het project kunnen als volgt worden samengevat:

Naam Project	Een nieuwe installatie voor de veilige ontsmetting en ontmanteling van opslagtanks in gebouwen 105x/122x op locatie NIRAS 1 in Dessel (België)
Naam van de belangrijkste investeerder	NIRAS Nummer in het handelsregister (ROC): BE 0222.116.241 Kunstlaan 14 B-1210 Brussel, België
Naam van de onderneming die het project zal voorbereiden	NIRAS (Belgische nationale instelling voor radioactief afval en verrijkte splijtstoffen)
Soort	Het project maakt deel uit van de ontmantelings- en buitenbedrijfstellingsactiviteiten van de voormalige opwerkingsfabriek Eurochemic ("sector 8") ⁶ : bouw van nieuw gebouw 170X, waarin de bestaande gebouwen 105X en 122X zullen worden geïntegreerd, en de daaropvolgende ontmanteling van de gebouwen 105X en 122X. Tot slot zal ook het gebouw 170X worden ontsmet en volledig ontmanteld.
Naam van de belangrijkste leveranciers	Consultancy: Tractabel Engineering, ONET Contractanten: Franki Construct, Interboring, Saint-Gobain, Cofely Fabricom, THV CEM/COM, SIT, BNG, Belgoproces, Cofely

⁶ Publicatieblad L 315 van 9.12.1999, blz. 1.

	Axima
Projectfinanciering	Alle kosten van NIRAS voor de bouw van gebouw 170X worden gedragen door de Belgische staat die financieel verantwoordelijk is voor de nucleaire passiva BP1/BP2 ⁷ . Het specifiek fonds voor passiva BP1/BP2 is opgericht en wordt beheerd door NIRAS.
Kosten (bijgewerkte ramingen van december 2021)	Bouw: 6,2 miljoen EUR Technische faciliteiten: 47,7 miljoen EUR Follow-up ⁸ : 24,8 miljoen EUR Totaal: 78,7 miljoen EUR
Tijdschema voor het project (bijgewerkt in december 2021)	Vorbereidende technische studies: vanaf 2010 Vorbereidende werkzaamheden: vanaf 2017 Bouwwerkzaamheden: tot eind 2022 Inbedrijfstelling van gebouw 170X: 2023 Ontsmettingswerkzaamheden: vanaf 2024 De ontmanteling van de gebouwen 105X, 122X en 170X zal naar schatting 10 jaar duren

Het nieuwe gebouw 170X, waarin de bestaande gebouwen 105X en 122 X zullen worden geïntegreerd, zal worden gebouwd op locatie NIRAS 1 en door Belgoprocess worden geëxploiteerd. Het is op die locatie dat het Belgische radioactief afval momenteel wordt verwerkt en opgeslagen. Locatie 1 van Belgoprocess is gelegen in Dessel, een gemeente in het oosten van de provincie Antwerpen, naast het kanaal Bocholt-Herentals, en grenst ook aan de (in aanbouw zijnde) oppervlaktebergingsinstallatie voor geconditioneerd laag- en middelactief kortlevend afval.

4. **BESPREKING VAN ALLE ASPECTEN VAN HET INVESTERINGSPROJECT**

Doel en procedure

1. Overeenkomstig artikel 43 van het Euratom-Verdrag, bespreekt de Commissie alle aspecten die in verband staan met de doelstellingen van het Verdrag met de investeerder die een investeringsproject heeft aangemeld. Daarna deelt de Commissie haar standpunt over het project mee aan de betrokken lidstaat.
2. De Commissie merkt op dat het investeringsproject betrekking heeft op Verordening (Euratom) nr. 2587/1999 van de Raad van 2 december 1999, bijlage, punt 8 – “Behandeling van bestraalde splijtstoffen voor de afscheiding

⁷ Belgische wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (gewijzigd bij wet van 15 mei 2014).

⁸ De follow-up omvat de kosten van consultancy, technische inspectie, veiligheidscoördinatie, het toezicht ter plaatse en de kwaliteitscontrole.

van alle daarin aanwezige elementen of een deel daarvan” – “Vervanging en verbouwing” (ontmanteling en buitengebruikstelling).

3. In het onderhavige geval heeft de Commissie alle elementen van het investeringsproject besproken met de investeerder, zoals laatstgenoemde deze aan de Commissie heeft meegedeeld overeenkomstig Verordening (Euratom) nr. 2587/1999 van de Raad van 2 december 1999 tot vaststelling van de investeringsprojecten die krachtens artikel 41 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie⁹ aan de Commissie moeten worden meegedeeld en Verordening (EG) nr. 1209/2000 van de Commissie tot vaststelling van de procedures voor het doen van de mededelingen die zijn voorgeschreven in artikel 41 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie¹⁰.

Doelstellingen van het project

4. De Commissie neemt er nota van dat NIRAS volgens de investeerder een nieuwe installatie voor de veilige ontsmetting en ontmanteling van opslagtanks in gebouwen 105X/122X zal bouwen op locatie NIRAS 1 in Dessel:
 - De nieuwe installatie (gebouw 170X) wordt gebouwd om de bestaande opslagtanks met hoogradioactieve vloeibare effluents in gebouwen 105X en 122X veilig te kunnen ontsmetten en ontmantelen. De opslagtanks in gebouwen 105X en 122X werden gebruikt in het kader van de activiteiten van het voormalige opwerkingsbedrijf Eurochemic. De opslagtanks bevatten hoogradioactieve vloeistoffen die afkomstig zijn van de chemische behandeling van de bestraalde brandstoffen via het PUREX-proces en die in afwachting zijn van verdere behandeling.
 - In de eerste fase (ontsmetting) ligt de nadruk op het vanop afstand verwijderen van het resterend radioactief besmet materiaal uit de vier opslagtanks. De tanks zullen zo veel mogelijk worden ontsmet, waarna de ontsmettingsvloeistoffen in gebouw 170X voorbehandeld zullen worden. De voorbehandeling bestaat uit een filtratiefase om de vaste stoffen van de vloeistoffen te scheiden en vervolgens afzonderlijk te beheren in andere installaties op de site van Belgoprocess. In de tweede fase zullen de tanks en andere installaties van de gebouwen 105X, 122X en tot slot 170X worden ontmanteld.
5. De Commissie merkt op dat het gehele project (ontsmettings- en ontmantelingsactiviteiten) primair en secundair radioactieve afvalstoffen zal opleveren in verschillende chemische samenstellingen en fysische vormen (vloeibaar, beton, metaal, restanten enz.), die tot verschillende afvalcategorieën behoren:
 - Gebouwen 105X en 122X: de totale hoeveelheid afval wordt geraamd op ongeveer 1,1 ton hoogactief vast afval (“high-level solid waste” - HLSW), ongeveer 2,3 ton middelactief vast afval (MLSW), ongeveer 110 ton alfa-houdend laagactief vast afval (α -LLSW), ongeveer 29,7 ton laagactief vast afval (LLSW) en ongeveer 500 m³ middelactief vloeibaar afval (MLLW).

⁹ Publicatieblad L 315 van 9.12.1999, blz. 1.

¹⁰ Publicatieblad L 138 van 9.6.2000, blz. 12.

- Gebouw 170X: de totale hoeveelheid afval wordt geraamd op ongeveer 19,5 ton MLSW, ongeveer 19,5 ton α -LLSW en ongeveer 86,9 ton LLSW.
- Naast de hierboven vermelde verwachte hoeveelheden primair afval zal ook een hoeveelheid secundair radioactief afval worden geproduceerd (voornamelijk ventilatiefilters, laagbrandbare en samendrukbare beschermende kleding en verschillende vloeistoffen). Alles bij elkaar wordt uitgegaan van ongeveer 13 ton secundair vast afval en ongeveer 2 530 m³ secundair vloeibaar afval.
- Het beheer van radioactief afval maakt geen deel uit van dit project, hoewel het de bedoeling is dat al het geproduceerde afval uiteindelijk zal worden verwerkt en geconditioneerd in de PAMELA-installatie op locatie 1 van Belgoprocess, overeenkomstig de Belgische classificatieregeling voor radioactief afval.

Projectfinanciering

6. De Commissie merkt op dat het project zal worden gefinancierd middels de volgende mechanismen:
 - Alle kosten van NIRAS voor de bouw van gebouw 170X worden gedragen door de Belgische staat, die financieel verantwoordelijk is voor de locaties van de nucleaire passiva BP1 (voormalige proefopwerkingsinstallatie van Eurochemic) en BP2 (voormalige afdeling Afvalstoffen van SCK CEN).
 - De Belgische wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (gewijzigd bij wet van 15 mei 2014) voorziet in de financiering van alle verplichtingen die voortvloeien uit de ontmanteling van de BP1- en BP2-locaties, met inbegrip van het radioactieve afval dat door deze activiteiten wordt gegenereerd.
 - Daartoe is een specifiek fonds voor passiva BP1/BP2 opgericht. NIRAS is verantwoordelijk voor het beheer van dit fonds voor passiva BP1/BP2 en voor de uitvoering van de sanerings- en ontmantelingsactiviteiten van deze passiva.

Veiligheid van het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval

7. De Commissie merkt op dat, wanneer een standpunt over een installatie voor het beheer van radioactief afval wordt gegeven, verwacht wordt dat het project onder meer voldoet aan de doelstellingen van Richtlijn 2011/70/Euratom¹¹, Richtlijn 2009/71/Euratom, zoals gewijzigd bij Richtlijn 2014/87/Euratom¹², en Richtlijn 2013/59/Euratom¹³.

¹¹ Richtlijn 2011/70/Euratom van de Raad van 19 juli 2011 tot vaststelling van een communautair kader voor een verantwoord en veilig beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval (PB L 199 van 2.8.2011).

¹² Richtlijn 2014/87/Euratom van de Raad van 8 juli 2014 houdende wijziging van Richtlijn 2009/71/Euratom tot vaststelling van een communautair kader voor de nucleaire veiligheid van kerninstallaties (PB L 219 van 25.7.2014, blz. 42).

¹³ Richtlijn 2013/59/Euratom van de Raad van 5 december 2013 tot vaststelling van de basisnormen voor de bescherming tegen de gevaren verbonden aan de blootstelling aan ioniserende straling, en houdende intrekking van de Richtlijnen 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom en 2003/122/Euratom (PB L 13 van 17.1.2014, blz. 1).

8. Op grond van artikel 7, lid 2, van de richtlijn veilig beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval (Richtlijn 2011/70/Euratom) berust de hoofdverantwoordelijkheid voor de veiligheid van faciliteiten en activiteiten inzake het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval bij de vergunninghouder, onder officieel toezicht van de bevoegde regelgevende autoriteit. Wanneer NIRAS optreedt als nucleaire exploitant, staat zij net als elke andere nucleaire exploitant onder zeggenschap van het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC).
9. De richtlijn veilig beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval versterkt ook de onafhankelijke rol van de nationale regelgevende instanties om deze beginselen in nationale regelgeving toe te passen. Het standpunt van de Commissie is gebaseerd op de toepassing van overeenkomstige nationale regelgeving en internationaal erkende beste praktijken.
10. De procedure voor het verkrijgen van een ontmantelingsvergunning voor een kerninstallatie van klasse I is dezelfde als voor het verkrijgen van een bouw- en exploitatievergunning. De ontmantelingswerkzaamheden moeten worden uitgevoerd in overeenstemming met de op dat moment geldende Europese en Belgische voorschriften, codes en normen.
11. De Commissie merkt op dat niet alle activiteiten en investeringskosten met betrekking tot het beheer van radioactief afval (behandeling van vast of vloeibaar afval, opslag van geconditioneerd afval en de verwijdering ervan enz.) in dit project zijn opgenomen.

Veiligheid van het ontwerp

12. De Commissie merkt op dat de volgende rechtshandelingen toepassing vinden:
 - koninklijk besluit van 18 november 2002 houdende regeling van de erkenning van uitrustingen bestemd voor de opslag, verwerking en conditionering van radioactief afval¹⁴;
 - koninklijk besluit van 30 november 2011 houdende veiligheidsvoorschriften voor de kerninstallaties¹⁵;
 - koninklijk besluit van 29 mei 2018 houdende veiligheidsvoorschriften voor opslaginstallaties van kernbrandstof en colli met radioactief afval¹⁶.
13. De Commissie merkt op dat gebouw 170X zal worden gebouwd tegen en bovenop de cellen die de tanks bevatten in de bestaande gebouwen 105X en 122X. Het deel van het nieuwe gebouw bovenop deze cellen zal zowel de gebouwen 105X en 122X als het nieuwe gebouw 170X met elkaar verbinden. Gebouw 170X wordt zo ontworpen dat het een minimale operationele levensduur van 20 jaar heeft.
14. De Commissie merkt op dat het geheel aan geïnstalleerde apparatuur en voorzieningen (controlekamer, toegang tot de gecontroleerde zone, operatorruimten, extractiefilters, transportcontainers, interventiecellen, meetapparatuur, luchtsluizen enz.) over verschillende niveaus van gebouw 170X is verspreid. Het nieuwe gebouw is zo ontworpen dat de ruimten met het

¹⁴ Koninklijk besluit van 18 november 2002 houdende regeling van de erkenning van uitrustingen bestemd voor de opslag, verwerking en conditionering van radioactief afval.

¹⁵ Koninklijk besluit van 30 november 2011 houdende veiligheidsvoorschriften voor de kerninstallaties.

¹⁶ Koninklijk besluit van 29 mei 2018 houdende veiligheidsvoorschriften voor opslaginstallaties van kernbrandstof en colli met radioactief afval.

resterend radioactief besmet materiaal, de procesruimten en de bufferopslag dicht bij elkaar liggen. Dit ontwerp waarborgt ook een passende bescherming van de werknemers tijdens de ontsmettings- en ontmantelingswerkzaamheden. Het ventilatiesystemen van het nieuwe gebouw en de bestaande gebouwen zullen aan elkaar worden gekoppeld en dit gezamenlijke systeem zal een onderdrukscadesysteem in de gecontroleerde zone creëren, waardoor verontreiniging buiten het gebouw wordt voorkomen.

15. Volgens ramingen van de investeerder op basis van de hoeveelheden restmateriaal, radiologische analyses en modellen, is de hoeveelheid splijtstof in de tanks verwaarloosbaar ([REDACTED]). Het resterend radioactief besmet materiaal in de te ontmantelen installaties wordt geraamd op $6,6E+11$ Bq alfa en $5,8E+14$ Bq bèta/gamma. Dit resterend radioactief besmet materiaal bevindt zich bijna volledig in de tanks in de dikwandige tankcellen van de gebouwen 105X en 122X en zal tijdens de verwerking in gebouw 170X verder worden gefractioneerd.
16. Volgens de investeerder werd de dosis voor werknemers in alle fasen van het project geraamd in een conservatieve ALARA¹⁷-studie. Een eerste schatting van de totale verwachte collectieve dosis is 311 man.mSv. Voor de bevolking past Belgoprocess een dosisbeperking van minder dan $10 \mu\text{Sv}$ toe. De installatie is ontworpen om atmosferische lozingen zoveel mogelijk te beperken en maakt daarvoor gebruik van een hoogwaardige gaswasser en dubbele HEPA-filtratie van de lucht die wordt afgevoerd uit alle verontreinigingszones. Er werd een ALARA-beoordeling van de lozingen uitgevoerd, waarbij gebruik werd gemaakt van uiterst conservatieve aannames. Voor de bevolking werd een dosis van minder dan $3 \mu\text{Sv}$ per jaar geschat.
17. Volgens de investeerder worden de atmosferische lozingen van de gebouwen 105X, 122X en 170X uitgevoerd via centrale schoorsteen 120A. Voor de lozingen via deze schoorsteen is bij koninklijk besluit¹⁸ een vergunning verleend. De exploitant (Belgoprocess) hanteert echter lagere grenswaarden dan die in de vergunning. Tijdens het hele project wordt geen directe lozing van vloeistoffen in het milieu verwacht.
18. De Commissie merkt op dat de opgelegde exploitatiebeperkingen en -voorwaarden, zoals voorgesteld in het verslag over de nucleaire veiligheid, moeten worden nageleefd gedurende het project, hetgeen de verantwoordelijkheid van de exploitant is. Volgens de investeerder zullen monitoringprogramma's worden opgezet voor het meten en controleren van lozingen via centrale schoorsteen 120A.

Vergunnings- en transparantiebeleid

19. De Commissie merkt op dat volgens de wet van 15 april 1994¹⁹ het FANC (Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle) als openbare instelling in België verantwoordelijk is voor de bescherming van de bevolking, de werknemers en het milieu tegen de aan ioniserende straling verbonden gevaren.

¹⁷ "As Low As is Reasonably Achievable" – het beginsel van optimalisatie van de bescherming (een van de beginselen waarop het systeem van stralingsbescherming is gebaseerd).

¹⁸ KB nr. S.3.984/L van 18.11.1992

¹⁹ Wet van 15 april 1994 betreffende de bescherming van de bevolking en van het leefmilieu tegen de uit ioniserende stralingen voortspruitende gevaren en betreffende het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle, Belgisch Staatsblad, 1994b; Koninkrijk België.

Het FANC is de belangrijkste bevoegde regelgevende autoriteit die de vergunningen voor het project verstrekt. De taak en de werking van het agentschap zijn vastgelegd in de wet van 15 april 1994 en de bijbehorende koninklijke besluiten. Het FANC staat onder toezicht van de minister van Binnenlandse Zaken. Het agentschap legt het parlement een jaarlijks activiteitenverslag voor.

20. De vergunning voor de bouw en exploitatie van gebouw 170X maakt deel uit van een bij koninklijk besluit²⁰ verleende ontmantelingsvergunning. Dit gebeurt na beoordeling van de vergunningsaanvraag door een onafhankelijke autoriteit, namelijk het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC). De nucleaire vergunning specificeert de voorwaarden voor de bouw en de daaropvolgende exploitatie van de installatie. De vergunning is voor onbepaalde tijd geldig tot de ontmantelingswerkzaamheden zijn voltooid.
21. De Commissie merkt op dat er als gevolg van de bouw van het nieuwe gebouw 170X ook een conventionele vergunningsprocedure moet worden gevolgd. De Vlaamse gewestelijke autoriteiten zijn verantwoordelijk voor de niet-radiologische aspecten van milieubescherming, alsook voor stedenbouw. Daarom zijn de gewesten gemachtigd de exploitatievergunning te verlenen met betrekking tot niet-radiologische aspecten van milieutechnische aard en bouwvergunningen.
22. De Commissie merkt op dat er verschillende stappen en procedures zijn waarin gemachtigde overheidsinstanties betrokken worden bij het verlenen van de vergunning voor de bouw en exploitatie. De vergunningen zijn vereist overeenkomstig de volgende wetgeving:
 - de wet van 15 april 1994 betreffende de bescherming van de bevolking en het leefmilieu tegen het gevaar van de ioniserende stralingen;
 - het koninklijk besluit van 20 juli 2001 houdende algemeen reglement op de bescherming van de bevolking, van de werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van de ioniserende stralingen²¹.
23. De Commissie stelt vast dat de volgende stappen voor de goedkeuring van het project zijn voltooid of naar verwachting zullen worden voltooid:
 - de milieuvergunning voor het nieuwe gebouw 170X werd in juni 2016 verleend;
 - de stedenbouwkundige vergunning voor het nieuwe gebouw 170X werd op 11 april 2017 verleend;
 - de uitbreiding en wijziging van de ontmantelingsvergunning van Belgoprocess met betrekking tot locatie 1 waarop de gebouwen 105X, 122X en 170X staan, is bij koninklijk besluit van 2 mei 2017 verleend;
 - de inbedrijfstellingsvergunning voor het nieuwe hulpgebouw 170X zal naar verwachting in 2023 worden verleend na voltooiing en keuring.
24. De Commissie merkt op dat het nieuwe gebouw 170X een project is overeenkomstig bijlage II, punt 3, g), bij Richtlijn 2011/92/EU²², waarvoor de

²⁰ FANC Nr. AD-0016262 – Koninklijk besluit tot uitbreiding en wijziging van het koninklijk besluit van 24 augustus 2007 (S.3.984/W) waarbij de NV. Belgoprocess vergund wordt om de gebouwen 105X, 122X en 170X op site 1 (gemeente Dessel) te ontmantelen.

²¹ Koninklijk besluit van 20 juli 2001 houdende algemeen reglement op de bescherming van de bevolking, van de werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van de ioniserende stralingen.

bevoegde autoriteiten overeenkomstig de bepalingen van bijlage III bij diezelfde richtlijn een vrijstelling van de milieueffectbeoordeling (MEB) kunnen verlenen. De vrijstelling werd zowel regionaal als federaal verleend op basis van het vrijstellingsdossier dat Belgoproces bij de bevoegde autoriteiten (FANC en de afdeling MEB) heeft ingediend.

Veiligheidscontrole

25. De Commissie merkt op dat kernmateriaal, zelfs in de vorm van (geconditioneerd) afval, aan controlemaatregelen onderworpen is overeenkomstig hoofdstuk 7 van het Euratom-Verdrag. De bestaande specifieke code van de installatie (materiaalbalansgebied — MBA-code) in de database voor veiligheidscontroles voor deze specifieke installatie voor afvalbeheer is WECH. De investeerder zal de fundamentele technische kenmerken van WECH moeten actualiseren, conform artikel 78 van het Euratom-Verdrag en artikel 3 van Verordening (Euratom) nr. 302/2005 van de Commissie (verordening inzake veiligheidscontrole)²³. De code van het WECH-materiaalbalansgebied moet in alle correspondentie met de Commissie worden vermeld. De investeerder wordt verzocht de Commissie op de hoogte te houden van het tijdschema van het project, met het oog op de mijlpalen die relevant zijn voor de veiligheidscontrole. In dit specifieke geval raden de veiligheidsdeskundigen de investeerder aan om met het FANC en de Commissie te overleggen over “veiligheidscontrole-by-design”.
26. De Commissie beoordeelt de regelmatige updates over de voltooiing van de projectmijlpalen die relevant zijn voor de veiligheidscontrole, teneinde technische besprekingen te plannen met het oog op de integratie van ~~veiligheidscontrole-infrastructuur in het projectontwerp~~. Om de toepassing van de verordening inzake veiligheidscontrole te vergemakkelijken, moeten de fundamentele technische kenmerken worden geactualiseerd naarmate de projectmijlpalen worden bereikt, en moet de exploitant de desbetreffende wijzigingen van de fundamentele technische kenmerken tijdig meedelen. De technische documentatie van het project moet worden aangevuld met een beschrijving van de stromen kerntechnisch materiaal en de verantwoordings- en controlemaatregelen voor kerntechnisch materiaal. De Commissie zal de wijzigingen van de fundamentele technische kenmerken beoordelen en toezicht houden op de boekhouding en controle van kerntechnisch materiaal in de installatie.
27. Het Belgische controleorgaan FANC zal bij die uitwisselingen betrokken blijven.

Ontmanteling en buitengebruikstelling

28. De Commissie merkt op dat voor de ontmanteling van kerninstallaties van klasse I, na goedkeuring door het FANC, een voorafgaande, bij koninklijk besluit verleende vergunning vereist is. De ontmantelingswerkzaamheden voor de opslagruimten zullen worden uitgevoerd in overeenstemming met de opgestelde plannen van de investeerder:

²² Richtlijn 2011/92/EU betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (PB L 26 van 28.1.2012, blz. 1), zoals gewijzigd bij Richtlijn 2014/52/EU (PB L 124 van 25.4.2014, blz. 1).

²³ Publicatieblad L 54 van 28.2.2005, blz. 1.

- Nadat de radiologische beperkingen van alle ruimten in een gebouw volledig zijn opgeheven, kan het gebouw conventioneel of gecontroleerd worden gesloopt. Het materiaal dat tijdens de sloop wordt verzameld, kan worden vrijgegeven overeenkomstig de toepasselijke procedures en de Belgische wetgeving onder toezicht van het FANC.
- De ontsmetting en ontmanteling van de gebouwen 105X, 122X en 170X zal naar schatting 10 jaar duren.
- De behandeling van radioactief afval maakt geen deel uit van dit project (het afval zal in andere installaties van Belgoproces worden verwerkt).

5. DE STANDPUNTEN VAN DE COMMISSIE

1. De Commissie merkt op dat, met inachtneming van het huidige nationale beleid in België voor het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval, de nieuwe installatie voor de veilige ontsmetting en ontmanteling van opslagtanks in gebouwen 105x/122x op locatie NIRAS 1 in Dessel zal bijdragen tot een verantwoord en veilig beheer van radioactief afval in België.
2. De Commissie neemt er nota van dat de investeerder alle vergunningen van de bevoegde Belgische autoriteiten heeft ontvangen voor de nieuwe installatie voor de veilige ontsmetting en ontmanteling van opslagtanks in gebouwen 105x/122x op locatie NIRAS 1 in Dessel.
3. De Commissie benadrukt dat de bouw en de exploitatie van de nieuwe installatie voor de veilige ontsmetting en ontmanteling van opslagtanks in gebouwen 105x/122x op locatie NIRAS 1 in Dessel gebaseerd moeten zijn op de strikte naleving van alle relevante bepalingen van het Euratom-Verdrag en de secundaire wetgeving, die eisen op het gebied van nucleaire veiligheid, stralingsbescherming en veiligheidscontroles bevatten²⁴.
4. Met name ligt de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat de geplande faciliteit gedurende de gehele levensduur aan de hoogste normen van nucleaire en radiologische bescherming voldoet met betrekking tot de veiligheid van werknemers en de bevolking en de bescherming van het milieu, uitsluitend bij de vergunninghouder, onder officieel toezicht van de bevoegde regelgevende autoriteiten.
5. De Commissie vestigt de aandacht op artikel 37 van het Euratom-Verdrag, waarin bepaald is dat de betrokken lidstaat eraan gehouden is de Commissie de algemene gegevens te verstrekken van elk plan voor de lozing van radioactieve afvalstoffen, in welke vorm ook, om vast te kunnen stellen of de uitvoering van dat plan een radioactieve besmetting van het water, de bodem of het luchtruim van een andere lidstaat ten gevolge zou kunnen hebben. Aangezien voor dit project gebruik wordt gemaakt van een bestaande vergunning voor atmosferische lozingen, dienen de Belgische autoriteiten te verwijzen naar punt 5 van Aanbeveling 2010/635/Euratom van de Commissie om te bepalen of door de wijzigingen van het lozingsplan op de locatie algemene gegevens moeten worden ingediend.

²⁴ Er zij op gewezen dat beoordelingen op grond van de Euratom-voorschriften geen afbreuk doen aan aanvullende beoordelingen van de strikte naleving van de secundaire EU-wetgeving, namelijk de milieuwetgeving van de EU, hetgeen betekent dat de bouw en de exploitatie van de installatie moeten beantwoorden aan de EU-wetgeving inzake het milieu.

6. De Commissie merkt op dat met dit project een bijdrage wordt geleverd aan de uitvoering van het Belgische nationale programma overeenkomstig artikel 11 van Richtlijn 2011/70/Euratom van de Raad tot vaststelling van een communautair kader voor een verantwoord en veilig beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval²⁵.
7. De Commissie stelt vast dat overeenkomstig het Euratom-Verdrag en artikel 4 van Verordening (Euratom) nr. 302/2005 van de Commissie betreffende de toepassing van de veiligheidscontrole van Euratom, de investeerder/exploitant de bijgewerkte versie van de fundamentele technische kenmerken van de installatie aan de Commissie voorlegt (met MBA-code: WECH). De Commissie bevestigt dat in 2021 een bijgewerkte versie van de fundamentele technische kenmerken inzake het nieuwe gebouw 170X is geregistreerd.
8. De Commissie is van oordeel dat het project inzake de nieuwe installatie voor de veilige ontsmetting en ontmanteling van opslagtanks in gebouwen 105x/122x op locatie NIRAS 1 in Dessel, zoals gepresenteerd en onverminderd de bovenstaande punten, aan de doelstellingen van het Euratom-Verdrag voldoet. De investeerder is gehouden de Commissie geactualiseerde informatie te bezorgen in geval van wezenlijke wijzigingen in de loop van de uitvoering van het project. Op basis van die informatie kan de Commissie overwegen een aanvullend standpunt uit te brengen. Het project draagt bij tot een veilig en verantwoord beheer van het laag- en middelactief afval in België en in de EU.

Gedaan te Brussel, 20.9.2022

*Voor de Commissie
Kadri Simson
Lid van de Commissie*

²⁵ Richtlijn 2011/70/Euratom van de Raad van 19 juli 2011 tot vaststelling van een communautair kader voor een verantwoord en veilig beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval (PB L 199 van 2.8.2011).